

ὁ νοῦς γὰρ πάντα τῆ σιγῆς, πὺν ἀρχίζει
ἢ ἀγάπη τῆ Ζωῆς νὰ θεμελιώνει.
Στὴν ὁμορφιά τῆς κ' ἢ καρδιά ἀντικρούζει

τὴν ἁγία καλοσύνη, πὺν μὲ δένει
σφιχτὰ μὲ τὴν κρυφὴ ὁμορφιά τῆς ζήσης.
Προσκυνητὰρι τῆς ψυχῆς μου μένει

ἢ πάναγνη ὁμορφιά· κ' ἢ καλοσύνη,
πὺν κλεί τὸ πύδ γλυκὸ πλάσμα τῆς φύσης,
τῆς ἀγάπης τὸ ἠθασυρὸ μου δίνει.

IV

Πῶς τὸν ἐξουσιαστή μου νὰ ἱστορήσω ;
Καὶ στόμα τάχα ποῖο μπορεῖ νὰ ψάλλῃ
τῆς ὁμορφιάς τῆ δόξα ; Πῶς νὰ κλείσω
μὲς σὲ τραγούδι ἀπλὸ τὰ τόσα κάλλη ;

Ποιὲ τῆ φαντασία δὲ θ' ἀφίσω
ἀπὸ τοῦ τοῦ καὶ τῆς ψυχῆς τῆ ζάλη,
πὺν δοκιμάζω, σὺν τὴν ἀντικρούσω,
τῆς ὁμορφιάς τῆς τὴν ἰδέα νὰ βγάλῃ.

Μὲ μάτι ἀκόμη ἀθάμπωτο δὲν εἶδα
τὴν ὄψη τῆ γλυκειά, πὺν μου χαρίζει
ἀγάπη, καλοσύνη, ἀγνότη, ἐλπίδα.

Κ' ἔχ' ἢ ψυχὴ μου φόβον ἕως θανάτου
μήπως Λυδὸς, πὺν ὄλα τὰ πάντα ὀρίζει,
τὸν ἄγγελό του νὰ κράξῃ ἀποδῶ κίτου.

V

Ὁ ἠθασυρὸς τῆς ἀρετῆς σιολίζει
τὴν ὁμορφιά τῆς, πὺν τὸ τοῦ θαμπώνει·
γι' αὐτὸ κι ἂν τὴν καρδιά μου εἶσι σκλαβώνει
ἀγάπη ἀγνή μονάχα μου χαρίζει.

Νοιώθω, πὺς τώρα κ' ἢ ψυχὴ ἀντικρούζει
τὸ θεῖο φῶς, πὺν γύρω μας ἀπλώνει
ἢ μάγισσα ὁμορφιά καὶ μᾶς οἰμάνει
σὴ δόξα τῆς Ζωῆς. Πάντα θὰ ὀρίζει

ἢ παρθενόματη ἀρετὴ τὴν ἕλαρξή μας,
ἅμα τὸ φῶς τῆς ὁμορφιάς δεχιοῦμε
σὺν τοῦ ἠθικῶ ἠθμοῦ μὲς σὴν ψυχὴ μας.

Ὁλ' οἱ κακόγνωμοι πιστέψτε με, ὅτι
τὸ φῶς, πὺν οἱ σκλάβοι τῆς ζωῆς ποθοῦμε,
εἶδα μονάχα σὴ λευκὴ τῆς νύκτη.

ΗΛΙΑΣ Π. ΒΟΥΤΙΕΡΙΑΔΗΣ

ΔΙΟΡΘΩΜΑΤΑ

Στὸ γλωσσολογικὸ ἔθρο τοῦ κ. Μανώλη Τριανταφυλ-
λίδου πὺν τυπώθηκε στὸ «Νέο Ἄστυ» καὶ ξανατυπώθηκε
στὸ «Νοῦμα» (φύλλ. 227, σελ. 7) γινήκανε ἀρετὰ τυπο-
γραφικὰ λάθια, καθὼς τὰ σημειώσαμε καὶ μῆς τότε, πὺν
γαλάνε ὄλας διόλου τὸ νόημα. Τὰ λάθια αὐτὰ ὁ κ. Μ.
Τριανταφυλλίδης μᾶς παρακκλεῖ νὰν τὰ διορθώσουμε κ' εἴ-
ναι τὰκόλουθα:

— Ὁ Τοῦμπ, εἶπε κοντὰ στὰ ἄλλα «καὶ οἱ Κινέζοι σέ-
βονται τὴν ἱστορικὴ παράδοση σὺν κανένα Θεῷ, σὺν κἀτι αἰ-
ώνιο καὶ ἀμετάβλητο... Ὅλοι οἱ ἀντιδραστικοὶ συνήθιζον
—καὶ ἔγινε τῆς μόδας— νὰ δικαιολογοῦν μὲ τὸ αἰστορικῶς
παραδοσμένον τὴν ἀντίστασὴ τους στοὺς νεωτερισμοῦς».

«Ὅτι ἢ ἑλληνικὴ γλώσσα εἶναι γλωσσολογικῶς πε-
θαμένος γλωσσικὸς τύπος, δὲν ἀνασκευάζεττι ἀπὸ ὄλα λέ-
γει ὁ Χατζιδάκις».

«Ὅποιος ἔχει τὴν πεποίθησιν σὲ μιὰ εὐτυχῆ μεταρσίω-
σιν τῶν Ἑλλήνων, πρέπει νὰ πῆ ναι (ὅτι δηλαδὴ ἢ πνευ-
ματικὴ ξερατὶλα εἶναι συνέπεια τῆς Καθαρεύουσας)».

«Τὰ νεώτερα ἔθνη πὺν εἶναι γυρισμένα στὸ Παρόν καὶ
τὴ δροσιὰ του».

Ὁ Κ. Dietrich, ὁ ἑλληνοστῆς σὴ Λειψία εἶπε ὅτι
«ἐξεχωριστὸς συνθήκης σὴς ὁποῖες ἐπιμένουμε, εἶναι συμ-
πτώματα κοινωνικῆς καὶ ἠθικῆς σκπίλας».

Ὁ Μπροῦμαν εἶπε κοντὰ στὰ ἄλλα «δὲν ὑπάρχει σπου-
δαιότερο πρᾶγμα... παρὰ ἂν θὰ μπερῆσῃ νὰ σπάσῃ τὴν
παράδοση... Φταῖε ἢ Καθαρεύουσιν ἂν ἢ λογοτεχνία ἢ
σύγχρονη...»

Η ΝΕΡΑ·Ι ΔΟΠΟΥΛΑ

Δὲν εἶταν ἢ πρώτη φορὰ πὺν ἔβλεπα κείνο τὸ
βράδυ τὴ μακροθαμμένη βαρκοῦλα, μὲ μιὰ κέρη μέ-
σα στὰ κάτασπρα ντυμένη, σὰ νεραϊδοπούλα, νὰ
σχιζῆ τὰ γαλανοκάθαρα νερὰ τοῦ γιαλοῦ καὶ νὰ
πετᾶ σὰ γλάρος πᾶνω στὸν ἀφρὸ τοῦ κυμάτου.

Ὅχι, πολλές βραδυὲς τὴν εἶχα δῆ, μὰ ἀπόψε
μου χτύπησε περισσότερο στὸ μάτι.

Ἡ θάλασσα εἶταν σὰ τὸ γυαλί, σὰ μιὰ λίμνη
φραγμένη ἀπ' ὄλα τὰ μέρη γιὰ νὰ μὴ τὴν χτυπᾶ
τοῦ ἀνέμου τὸ φύσημα· οὔτε ζαρωμάδες, οὔτε ἀ-
φροί· τὰ κοκκινωπὰ σύννεφα γύρω κορνίζωναν τὸν
μεγάλον τοῦ ὀρίζοντα κύκλο· τὰ κουπιὰ λάμπανε
σὺν ἀσπρῇ ἀπ' τὴς ἀχτίδες τοῦ ἡλίου, πὺν τὴν ὄ-
ρα κείνη βουτοῦσε μέσα στὸν ὠκεανὸ σταγόνες σὺν
κρύσταλλα στάζανε ἀπ' τὴς ἄκρες τῶν κουπιῶν· ἢ
κέρη πὺν εἶτανε μέσα φαινότανε γυμνασμένη· δὲν
κουραζότανε· τρυβοῦσε δυνατὰ μὲ τὰ φουσκανεβα-

μένα τῆς χέρια, περνοῦσε ἀπ' τὴς πλώρες τὴς ἄλ-
λες βάρκες καὶ κάμνοντας μιὰ μεγάλη γύρα, σὺν
τεχνίτης κωπηλάτης, γύριζε πίσω, ξαναπερνοῦσε τὴς
ἄλλες βάρκες, ἀκούραστη πάντα σὺν πούλι πετῶν-
τας λαφρὰ λαφρὰ πᾶνω στὰ νερὰ..

Μὰ δὲν εἶτανε ὄλο αὐτὸ· σὲ μιὰ ἄκρη πέρα, στὰ
φύκια πᾶνω ξαπλωμένος, καθότανε ἓνα καλοφορεμένο
παλληκάρι, μὲ τὸ μάτι σὴν βαρκοῦλα πᾶνω.

Ἡ μέρα κλειοῦσε τὰ μάτια τῆς καὶ ἢ νυχτιὰ
φούσκωνε τὰ στήθια τῆς γιὰ νὰ χύσῃ μὲ τὴ βθεια
τῆς ἀνάσα στὸ ἀπέρχοντο χάος τὸ μαῦρο σκότος. Οἱ
βαρκοῦλες τρεχάτες, δλόχαρες, μὲ τραγούδια καὶ μὲ
γέλια ἐμπκιναν ἀπάνωτὰ στὸ μικρὸ μας λιμανάκι
κι' ἀράζανε, ἐνῶ τὰ ὁμοροπαλληκάρια πεταχτὰ-
πεταχτὰ πηδοῦσαν στὰ φύκια κ' ἔδεναν στὰ πα-
λούκια, πούσαν γύρω σὴν ἀερογιαλιά, τὰ γεροπλεγ-
μένα σκοινιά τους. Τὴ μέρα κείνη γλεντοῦσανε ὁ-
μοροφονοὶ κι' ὁμοροφονιές, ἐρωτεμένες κοπελλοῦδες
καὶ ξεμουαλισμένα παλληκάρια, συμπεθεριακὸ καὶ
συγγενολόγι.

Τὶ ἀξέχαστες αὐτὲς οἱ μέρες ! . . .

Βρισκότανε ἀκόμη κάμπασες βαρκοῦλες στὸ πέ-
λαγο, μαζὶ κ' ἢ μακροθαμμένη. Ἄλλες πάλε ἀπ'
τὴν ἀκροθαλασσία τραβοῦσανε ἀνοιχτὰ.

*

Ἐλα, τρέχα, ἔλα σὴν ἀγκυλιά μου, ἔλα νὰ
φύγουμε μακριὰ, στὰ ξένα, ἔλα μ' ἐμένα, ἔλα μ'
ἐμένα. Τὰ βόσανά μας πιά τέλειωσαν. Θὰ κλείσῃ
πιά ὁ κόσμος τὸ στοματάκι του· δὲ θὰ λέγῃ τίποτα
γιὰ τὴ Χρῦσω καὶ γιὰ τὸ Μῆτσο. Τράβα κάτω τὸ
παννὶ σου· πετάξου σὴν δικὴ μου τὴ βαρκοῦλα. Ἡ
στεργιὰ εἶναι κοντὰ· σὲ λίγο φτάνουμε σὴν πανώρια
Σμύρνη καὶ χτίζουμε στὸν ὁμορο Μπουρνόδα τὴ φω-
λίτσα μας, τὴ φωλίτσα πὺν θὰ ζεστάνῃ δυὸ πούλια
ἀγαπημένα, τὴ φωλίτσα πὺν θὰ δώσῃ ζωὴ καὶ δύ-
ναμη σὲ δυὸ δυστυχισμένες ψυχῆς.

Ἄξαφνα ὁ καθάριος οὐρανὸς συνεφιάζει, ἢ θά-
λασσα φουρτουναίει, ἀγέρας ἀρχινάει γύρω νὰ βοῖζῃ
χτυπώντας στὸ μικρὸ κάτασπρο παννάκι. Βρισκό-
τανε στὸ φουρτουνασμένο Τσαταρλῆ. Ὁ ἀλύπητος
βορριξὸς ὀλοένα δυναμώνει· τὰ κύματα τ' ἀγριεμένα
σὰ λυσσασμένα λιοντάρια μπαίνουν μέσα σὴν βαρ-
κοῦλα. Βροντᾶ κι' ἀστράφτει. Βροχὴ ἀτέλειωτη
πέφτει. Ἀστροπελέκια σταυρωτὰ μπουμπουνίζουν

Δὲν ἔπαθε τίποτα. Μόνον, κάπου κάπου, μιὰ φορὰ
τὸ μήνα ἢ κάθε δυὸ καὶ τρεῖς καὶ τέσσερις μῆνες
μιὰ φορὰ, τὴν πείραζε τὸ νεφρὸ τῆς. Ἐπειτα πάλι
καλὰ. Λοιπόν, τί γυρῆει ; Νὰ παραπονεθῆ γιὰ
τέτοιες ἀνοησίες ; Ἄφρὸ ἔλειπε. Τόση ζεστοπιοσιὰ
δὲν εἶχε τὸ παιδί. Τέτοια δὲ σὺν μαθαίνουσε στὸ
χωριό.

Κατόπι, ζήτημα δὲν εἶναι πὺς θὰ περνοῦμε γιὰ
βαρβάρου. Ὁ αἰώνας μας ὁ σωτισμένος θὰ φανῆ σὰ
νὰ βγαίνῃ ἀργυράδιος, σκοτεινόμαλος καὶ στενο-
κέφαλος ἀπὸ κανένα πισσομάχο χάος. Θὰ λένε πὺς
στὸν καιρὸ μας οἱ ἄνθρωποι σκοτώνανε τὸν ἑαφτό
τους μὲ χαρὰ, σὰ νὰ τὸ κάνανε ζεπίτηδες. Μυστικὰ
πράματα δὲ θᾶναι τὰ πράματα τῆς ὑγιεινῆς. Ὁ
καθένας θὰ ξέρῃ ὄλα σήμερις μῆτε ὑποψιάζεται, δη-
λαδὴ τὰ στοιχειώδη καὶ ἀναγκαῖα. Τὰ φυσικὰ θὰ
τοῦ φαίνονται φυσικὰ, ὄχι τῆς ντροπῆς. Ντροπὴ δὲ
θὰ τὸ νομίζουσε νὰ ζῆ ὁ καθένας, καὶ γιὰ νὰ μπο-
ρέσῃ νὰ ζῆ, θὰ καταλάβουσε πὺς πρέπει νὰ βλέπῃ
ξίθαβρα τὴν πλάση καὶ τὰ πλάσματα ὅπως εἶναι.
Θὰ ζυπνήσῃ στὰ σπλάχνα μας δυνατὰ τὸ ψυχόμη-
το τῆς στεργωζιάς. Ὁ κακὸς ὁ λογισμὸς εἶναι τὸ
μόνον κακό· τᾶλλα, ὡς κ' ἢ γύμνα, εἶναι ἀγνά. Ἐ-
νας ὁ ἄνθρωπος, καθαρὸ τὸ κορμί του, ἅμα κι ὁ νοῦς

του καθαρὸς. Δὲ θὰ φοβοῦνται νὰ μιλοῦνε μὲ ἀπλό-
τητα γιὰ τὰ καθέκαστα τῆς ὑγείας καὶ τῆς ἀρρώ-
στιας. Σὰ δοῦνε ἀπὸ πληγὴ κρύφια ἢ φανερὴ αἷμα
νὰ σταζῇ, θὰ τὸ λένε ὅπως τόλεγε ὁ Φιλοχτήτης,
κ' ἔτσι ἀπὸ τὸν πολιτισμὸν τὸν περίσσιο κι ἀπὸ τὴν
περίσσια τὴν ἐπιστήμη, θὰ γυρῶμε πίσω στὰ χρό-
νια τάρχαικα, μὰ δὲ θὰ φωνάζουμε πιά τὸν πόνο
μας, γιὰτὶ θὰ μάθουμε νὰ τὸν κυβερνοῦμε.

Ἡ Κατινούλα δὲ φώναζε ἀκόμη. Τὸ κουράγιον
τοῦ φτωχοκόριτσου στάθηκε τόντις ἀξιοθάμαστο.
Ἐκεῖνο τὸ καλοκαίρι στὸ ξοχικὸ τοῦ κ. Ἄντρεα
κατέβηκε πολὴς κόσμος, μουσαφίριοι, ἐπίσημα πρό-
σωπα, γιόμισε τὸ σπίτι. Μιὰ νύχτα ὅπου δὲν ἀπό-
μνησκε μιὰ κάμαρα διαθέσιμη, ἔδωκε ἢ Κατινούλα
τὴ δικὴ τῆς, πλάγιασε στὸ σερβανί, ἀπάνω σ' ἓνα
κιάπλωμα, στὰ σανίδια, καὶ ἀνάμεσα σὲ σωρ σεντού-
κιά, πὺν στὸ σερβανὶ τάποθιτανε. Δεξιὰ καὶ ἀριστε-
ρὰ, γύρω τῆς, ἀντίς παραθύρα, κἀτι φεγγίτες πὺν
φουσοῦσε ὁ ἀνεμος ἀπὸ τὰ σπασμένα τους τὰ τζά-
μια. Κοιμήθηκε δὲν κοιμήθηκε, δὲν τῆς ἐμελε· κα-
ταχαρούμενη σηκώθηκε τὸ πρωτὶ, πὺν χρησιμοῦσε του-
λάχιστο σὲ ἄλλους ἢ κάμερή τῆς καὶ κατῶρθεσε
ἄς εἶναι καὶ μικρὸ πρᾶμα γιὰ τάφεντικά. Ὅλη τὴ
μέρα, στὸ ποδάρι, ἀπὸ τὴ σκούπιζε συγύριζε τὴς κά-

μαρες, ἀπὸ τὴ ἔστρωνε τὰ κρεβάτια, ἐνοεῖται σερν
βιρῆζε καὶ στὸ τραπέζι. Δὲν ἔφινε κανεὶ νὰ ζυγώ-
σῃ. Τὴ βοηθοῦσανε δυὸ μεσιές· ἔπρεπε ὄλας πάντα
τοῦ λόγου τῆς νῆχῃ τὸ μάτι στὰ παραμικρὰ, νᾶναι
στὰ ὄξω καὶ στὰ μέσα· εἰδεμῆ, δὲν ἔβλεπε ἢσυζία,
νόμιζε πὺς τίποτα δὲ γινότανε καθὼς ταίριαζε νὰ
γίνῃ σὲ τέτοιο σπίτι, σπῆτι ὅπου ζοῦσε ὁ κ. Ἄν-
τρέας, ἢ Μοιρίτα τῆς, ἢ κ. Ἄννα, σπῆτι ὅπου ἔ-
ζησε ἢ Ὅλια κι ὅπου ἢ Κατινούλα πρωτοχάρηκε
τὴ ζωὴ.

Κι ἀλήθεια ἢ Κατινούλα, ἐπειδὴ ἀγαποῦσε τὴ
δουλειὰ, ἐπειδὴ κ' εἶτανε προσεχτικὴ ἀπὸ φυσικὸ
τῆς, φρόντιζε καλῆτερις ἀπὸ τοὺς ἄλλους γιὰ τὸ
καθετί. Λὲς καὶ κείνη τὴ χρονιά, φιλοτιμήθηκε νὰ
δειξῇ ὄλη τῆς τὴν ἀξία. σὰ νὰ τὸ προμάντεθε πὺς
τὸ φῶς τῆς δυνάμῆς τῆς, ἔβγαζε τὴ στεργὴ του τὴν
ἀποφεγγιὰ, πὺς δὲ θὰ λάψῃ τὸ ἴδιο καὶ τοῦ χρόνου,
ὅπως κάποτες κι ὁ καλλιτέχνης χύνει ὄλη τὴν ψυχὴ
του στὰριστούργημά του τὸ στερνόν.

Σὰ φύγανε οἱ ξένοι, τὸ Χαμονοκόρι δὲν ἀδειασε.
Ἡ Ἄννα εἶχε κἀτι ἀνίψια τοῦ μακαρίτη τάντρος
τῆς, μιὰ κοπέλλα εἰκοσι τεσσάρω χρονῶ κ' ἓνα νέο
εἰκοσι, πὺν ἐρχόντανε ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ νὰ τῆς
κάνουσε βίζιτα. Φιλόξενος ὁ Ἄντρέας καὶ τὸ ξοχικὸ